

KRÓTKI RAPORT ZE SPOTKANIA PEP

THE TIME IS

18. EUROPEJSKIE SPOTKANIE OSÓB DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM

EUROPEAN ANTI POVERTY NETWORK

EUROPEAN MEETINGS OF
PEOPLE
EXPERIENCING
POVERTY

LISTEN TO THE EXPERTS OF POVERTY, EXCLUSION AND INEQUALITIES

WSTĘP

Hasło przewodnie 18. Europejskiego Spotkania Osób Dotkniętych Ubóstwem (ang. Meeting of People Experiencing Poverty, PEP Meeting) brzmiało: *The Time is Now* („Nadszedł już czas”). Wydarzenie odbyło się w dniach 18-19 listopada 2019 r. w Crowne Plaza Hotel w Brukseli. Zorganizowane zostało przez Europejską Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu EAPN, przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej i Funduszu EAPN oraz wsparciu politycznym fińskiej prezydencji w Radzie Europejskiej.

W konferencji uczestniczyło **niemal 150 osób**, w tym delegacje osób dotkniętych ubóstwem z 32 krajów, politycy i przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz walki z ubóstwem.

Spotkanie odbyło się na samym początku nowej kadencji Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego. Dla osób dotkniętych ubóstwem była to zatem doskonała okazja, by zabrać głos i przedstawić swoje priorytety polityczne w **pięciu kluczowych dziedzinach**:

- Dostęp do mieszkalnictwa;
- Udział w życiu społecznym;
- Dostęp do odpowiedniego dochodu minimalnego;
- Dostęp do wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej;
- Dostęp do wysokiej jakości miejsc pracy i równe szanse w dziedzinie zatrudnienia.

Europejskie Spotkania Osób Dotkniętych Ubóstwem organizowane są co roku od 2000 r. W Europie w ubóstwie w dalszym ciągu żyje 110 milionów osób. Duże znaczenie ma zatem zwiększanie świadomości społecznej w zakresie wyzwań z jakimi zmagają się osoby ubogie i określenie priorytetów, jakie powinny się znaleźć w programie politycznym nowej Komisji Europejskiej.

Celem niniejszego raportu jest zwrócenie uwagi na główne postulaty opracowane i przedstawione przez osoby dotknięte ubóstwem. Oczekuje się, że obecni na konferencji przywódcy polityczni uwzględnią te postulaty w swoich przyszłych planach działania.

„To nie jest spotkanie biznesowe. Mówimy tutaj o czymś życiu. Ci ludzie zasługują na to, by ich wysłuchano”.

**Uczestnik spotkania
EAPN Hiszpania**

THE TIME IS NOW

NAJWAŻNIEJSZE MOMENTY SPOTKANIA

OTWARCIE SPOTKANIA

Spotkanie otworzyły trzy przejmujące przemówienia osób dotkniętych ubóstwem. Mówcami byli: **Alice Kelly** z Irlandii, **Samba Diallo** z Grecji i **Linnéa Partanen** z Finlandii.

W odpowiedzi na przemówienia politycy, **Dragos Pislaru**, członek Parlamentu Europejskiego, grupa Renew Europe i **Josefine Hederström**, członkini Komisji Europejskiej, Jednostka ds. Niepełnosprawności i Włączenia Społecznego, Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, nakreślili swoją wizję działań nowo wybranego Parlamentu Europejskiego i nowej Komisji Europejskiej, w zakresie zapewniania pomocy osobom zmagającym się z ubóstwem.

Debatę poprowadzili **Vera Hinterdorfer**, EAPN Austria, wiceprezes EAPN oraz **Leo Williams**, dyrektor EAPN.

WORLD CAFÉ

Po otwarciu uczestnicy podzielili się na mniejsze grupy. Celem było przeprowadzenie bardziej szczegółowych rozmów na temat 5 priorytetów omawianych w trakcie spotkania. Rozmowy przeprowadzono przy użyciu metody World Café („metoda kawiarnianej atmosfery”). Dla osób dotkniętych ubóstwem była to okazja do opracowania swoich kluczowych postulatów.

WARSZTATY

Po dwóch rundach dyskusji przy użyciu metody World Café uczestnicy zebrali się w 5 grupach. Każdej z grup przydzielono jeden z 5 priorytetów omawianych w trakcie spotkania. Na podstawie wcześniejszej zbiorowej analizy problemów, każda z grup opracowała kluczowe postulaty, które obecni na spotkaniu politycy powinni uwzględnić w swoich przyszłych działaniach.

AKCJA UŚWIADAMIAJĄCA

Tegoroczna akcja uświadamiająca odbyła się 19 listopada 2019 r. na Placu Rogier w Brukseli. Celem było wzmocnienie głosu osób dotkniętych ubóstwem i zwiększenie świadomości społecznej w zakresie ubóstwa i wykluczenia społecznego w Europie. Akcja skierowana była do ogółu społeczeństwa, jak również do najważniejszych interesariuszy i decydentów politycznych.

Celem wydarzenia było uświadomienie wszystkim, że Nadszedł już czas, by Europa stała się Wolna od Ubóstwa! W ramach akcji puszczano piosenkę *the Time is Now* i rozdawano kartki świąteczne przygotowane wcześniej przez krajowe delegacje osób dotkniętych ubóstwem. Całe wydarzenie zakończono mocnym akcentem. Uczestnicy utworzyli na placu napis **NOW** („JUŻ”), skandując jednocześnie hasło sprzeciwu wobec ubóstwa.

ZAMKNIĘCIE SPOTKANIA

Na spotkaniu z decydentami politycznymi przedstawiono postulaty opracowane przez grupę ponad 100 osób, mających bezpośrednie doświadczenia związane z ubóstwem. Wśród decydentów politycznych znaleźli się:

- **Nicolas Shmit**, Komisarz ds. zatrudnienia i spraw socjalnych,
- **Saila Ruuth**, minister spraw społecznych i zdrowia, Finlandia
- **Pierfrancesco Majorino**, członek Parlamentu Europejskiego, grupa S&D, zaangażowany we wznowienie intergrupy działającej w zakresie walki z ubóstwem.

Reakcja decydentów na przedstawione postulaty wywołała dalszą dyskusję z publicznością.

Na koniec przystąpiono do oceny spotkania. Uczestnicy podzielili się swoimi uwagami na temat minionych dwóch dni.

KLUCZOWE PRIORYTETY POLITYCZNE

Rozmowy przy użyciu metody World Café i warsztaty zaowocowały opracowaniem i określeniem trzech/czterech postulatów dla każdego z priorytetów.

- ZINTEGROWANE WSPARCIE
- WYSOKIEJ JAKOŚCI SZKOLENIA
- WYELIMINOWANIE PRACY NISKOPŁATNEJ I NIEODPŁATNEJ
- WYSOKIEJ JAKOŚCI OPIEKA ZDROWOTNA DLA WSZYSTKICH, NIEZALEŻNIE OD SYTUACJI ŻYCIOWEJ
- WALKA Z PRYWATYZACJĄ I KOMERCJALIZACJĄ
- UPORANIE SIĘ Z PROBLEMEM BRAKU WOLI POLITYCZNEJ
- SPEŁNIAJĄCE ODPowiedNIE STANDARDY MIESZKANIA SÓCJALNE
- DOSTĘP DO GODNYCH WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH PO PRZYSTĘPNEJ CENIE
- ZWALCZANIE PROBLEMU SPEKULACJI NIERUCHOMOŚCIAMI
- RZECZYWISTY DIALOG Z OSOBAMI DOTKNIĘTYMI UBÓSTWEM
- RZECZYWISTE SŁUCHANIE RZECZYWISTYCH POTRZEB
- ZAPEWNIANIE ZASOBÓW
- WSPARCIE SKONCENTROWANE WOKÓŁ DOBRA JEDNOSTKI
- DUŻE ZNACZENIE PRAWODAWSTWA UNIJNEGO
- ELIMINOWANIE PRZESZKÓD W DOSTĘPIE DO SYSTEMÓW DOCHODU MINIMALNEGO

© Andrea Buzec

DOSTĘP DO MIESZKALNICTWA

Priorytet nr 1

1. ZAPEWNIENIE OSOBOM DOTKNIĘTYM UBÓSTWEM DOSTĘPU DO MIESZKALNICTWA SOCJALNEGO

Wszyscy członkowie społeczeństwa powinni mieć dostęp do godnych warunków mieszkaniowych. Utrata miejsca zamieszkania niesie za sobą ryzyko utraty uprawnień do świadczeń socjalnych, co z kolei może prowadzić do utraty dzieci. Dostęp do przystępnych cenowo, przyzwoitych mieszkań socjalnych zapewnia ludziom poczucie stabilności i godności. Wiąże się również z poprawą sytuacji zdrowotnej i rodzinnej daje możliwość edukacji oraz zwiększa szanse zatrudnienia. Lepszy dostęp do godnych warunków mieszkaniowych, w szczególności w przypadku osób dotkniętych ubóstwem, zależy od następujących czynników:

- Wystarczająca liczba przyzwoitych mieszkań socjalnych we wszystkich państwach członkowskich;
- Poświęcenie szczególnej uwagi osobom, które nie mogą pozwolić sobie na wynajem mieszkania;
- Udział osób potrzebujących mieszkania w procesach decyzyjnych dotyczących mieszkalnictwa (na szczeblu krajowym, regionalnym czy lokalnym);
- Unijny wskaźnik pozwalający na monitorowanie i porównywanie działań w zakresie polityki mieszkalnictwa socjalnego w poszczególnych państwach członkowskich, w celu lepszego zrozumienia mechanizmów funkcjonowania mieszkalnictwa socjalnego w poszczególnych państwach UE

2. ZAPEWNIENIE MIESZKAŃ SOCJALNYCH PO PRZYSTĘPNYCH CENACH

Należy zachęcać właścicieli mieszkań do wynajmowania swoich nieruchomości osobom dotkniętym ubóstwem. Działania w tym zakresie obejmować powinny: opodatkowanie pustych mieszkań, ustanowienie maksymalnej wysokości czynszu w dużych miastach, ustalenie wymaganego udziału procentowego mieszkań socjalnych w całkowitym zasobie mieszkaniowym.

3. WPROWADZENIE NARZĘDZI PRAWNYCH REGULUJĄCYCH KWESTIĘ SPEKULACJI NIERUCHOMOŚCIAMI

4. PRAWO DO MIESZKANIA JAKO PODSTAWOWE PRAWO CZŁOWIEKA, NIEZALEŻNIE OD SYTUACJI FINANSOWEJ JEDNOSTKI

*"Jak zapewnić ludziom
dach nad głową?
Wystarczy nie wyrzucać
ich na ulicę"*

Uczestnik spotkania
EAPN Irlandia

UDZIAŁ OSÓB DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM W ŻYCIU SPOŁECZNOŚCI I SPOŁECZEŃSTWA

Priorytet nr 2

*„Chciałem po prostu,
żeby mnie wysłuchano.
Dobrze jest mieć
poczucie, że ludzie cię
słuchają, że jesteś
zauważany”*

**Uczestnik spotkania
EAPN Holandia**

Osoby dotknięte ubóstwem dostarczyć mogą wielu skutecznych i opłacalnych rozwiązań. Konieczne jest jednak odejście od centralizacji procesów decyzyjnych. Należy przyjąć podejście oddolne, oparte na rzeczywistym dialogu z osobami dotkniętymi ubóstwem. Problem ten wymaga więcej uwagi. Istnieje potrzeba inwestycji w zasoby i rzeczywistego słuchania rzeczywistych potrzeb.

1. **ISTNIEJE POTRZEBA ZWIĘKSZENIA ZAUFANIA RZĄDÓW PAŃSTW I INSTYTUCJI UNIJNYCH DO OSÓB DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM. PRIORYTETEM POWINNA BYĆ WIĘKSZA WIDOCZNOŚĆ TYCH OSÓB.**
2. **ISTNIEJE POTRZEBA ZWALCZANIA STYGMATYZACJI OSÓB DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM.**
3. **ISTNIEJE POTRZEBA WSPIERANIA UDZIAŁU OSÓB DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM W PROCESACH DECYZYJNYCH (ZAPEWNIANIE CZASU, PIENIĘDZY, INFORMACJI, ZASOBÓW) W CELU UMOŻLIWIENIA IM PODEJMOWANIA DECYZJI O SWOIM WŁASNYM ŻYCIU, BUDOWANIA STRUKTUR ORGANIZACYJNYCH, JAK RÓWNIEŻ BUDOWANIA ZDOLNOŚCI.**
4. **ISTNIEJE POTRZEBA WPROWADZENIA WYMOGÓW DOTYCZĄCYCH UDZIAŁU W PROCESACH DECYZYJNYCH. CELEM JEST UMOŻLIWIENIE ZNACZĄCEGO ZAANGAŻOWANIA OSÓB DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM W WAŻNE DLA NICH PROCESY DECYZYJNE (NP. OPRACOWYWANIE STRATEGII WALKI Z UBÓSTWEM). RZĄDY PAŃSTW I INSTYTUCJE UNIJNE POWINNY USTANOWIĆ JASNE KRYTERIA DEFINIUJĄCE POJĘCIE ZNACZĄCEGO ZAANGAŻOWANIA.**

DOSTĘP DO ODPOWIEDNIEGO DOCHODU MINIMALNEGO

Priorytet nr 3

Dochód minimalny stanowi podstawę sprawiedliwości społecznej, a sprawiedliwość społeczna stanowi podstawę pokoju społecznego i równości społecznej. Wszystkie systemy dochodów minimalnych w Europie powinny opierać się na wartościach takich jak godność i szacunek. Kluczową rolę w opracowywaniu i monitorowaniu systemów dochodów minimalnych powinny odgrywać same osoby potrzebujące.

- 1. ISTNIEJE POTRZEBA OPRACOWANIA UNIJNEJ DYREKTYWY, NA MOCY KTÓREJ KAŻDEMU PRZYSŁUGIWAŁO BĘDZIE PRAWO DO ODPOWIEDNIEGO DOCHODU MINIMALNEGO. ODPOWIEDNIOŚĆ DOCHODU DEFINIOWANA POWINNA BYĆ W ODNIESIENIU DO NASTĘPUJĄCYCH CZYNNIKÓW:**
 - krajowe budżety referencyjne – ustalenie dochodu niezbędnego do zapewnienia sobie godnego poziomu życia, na podstawie reprezentatywnego koszyka dóbr i usług;
próg zagrożenia ubóstwem ustalony powyżej
 - poziomu 60% krajowej mediany dochodów gospodarstw domowych.
- 2. ISTNIEJE POTRZEBA ZNIESIENIA OGRANICZEŃ DOSTĘPU DO DOCHODU MINIMALNEGO. GRUPY SPOŁECZNE TAKIE JAK IMIGRANCI CZY OSOBY BEZDOMNE NIE POWINNY BYĆ POZBAWIONE PRAWA DO DOCHODU MINIMALNEGO Z POWODU BRAKU DOKUMENTÓW TOŻSAMOŚCI CZY NIEPEWNEGO STATUSU POBYTU.**
- 3. ISTNIEJE POTRZEBA OPRACOWANIA SYSTEMU WSPARCIA SKONCENTROWANEGO WOKÓŁ DOBRA JEDNOSTKI, WOLNEGO OD NEGATYWNEJ WARUNKOWOŚCI, KTÓRY ZAPEWNIĄŁ BĘDZIE DOSTĘP DO WYSOKIEJ JAKOŚCI, DOBRZE OPŁACANYCH MIEJSC PRACY.**

„Złożoność systemu, wraz z utrudnionym dostępem do informacji, sprawia, że ciężko jest być świadomym przysługującym nam praw”

**Uczestnik spotkania
EAPN Belgia**

DOSTĘP DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG OPIEKI ZDROWOTNEJ

Priorytet nr 4

„Ludzie, którzy mają pieniądze mają również wybór. Jakie możliwości mają ludzie bez pieniędzy?”

**Uczestnik spotkania
EAPN Luksemburg**

- 1. ISTNIEJE POTRZEBA ZAPEWNIENIA DOSTĘPU DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG OPIEKI ZDROWOTNEJ GRUPOM SZCZEGÓLNIE NARAŻONYM (NP. OSOBOM BEZDOMNYM, BEZROBOTNYM, CZY LUDNOŚCI ROMSKIEJ), NIEZALEŻNIE OD ICH SYTUACJI ŻYCIOWEJ. W TYM CELU UE I RZĄDY PAŃSTW POWINNY:**
 - podjąć działania ukierunkowane na zniwelowanie przepaści między obszarami miejskimi i wiejskimi;
 - uwzględnić problemy związane z podziałem płci (np. kobiety samotne, kobiety w ciąży);
 - więcej uwagi poświęcić kwestii problemów ze zdrowiem psychicznym;
 - podjąć działania ukierunkowane na uproszczenie procedury zwrotu kosztów opieki dentystycznej.
- 2. ISTNIEJE POTRZEBA ZWALCZANIA PRYWATYZACJI I KOMERCJALIZACJI USŁUG OPIEKI ZDROWOTNEJ. W TYM CELU RZĄDY PAŃSTW POWINNY:**
 - wspierać powszechny dostęp do usług opieki zdrowotnej i powszechne ubezpieczenie zdrowotne;
 - podjąć działania ukierunkowane na ułatwienie dostępu do usług opieki zdrowotnej, skrócenie czasu oczekiwania i list oczekujących.
- 3. ISTNIEJE POTRZEBA WYELIMINOWANIA PROBLEMU BRAKU WOLI POLITYCZNEJ, KTÓRY UTRUDNIA WDRAŻANIE NOWYCH PRZEPISÓW PRAWA I STOSOWANIE TYCH JUŻ ISTNIEJĄCYCH. DZIAŁANIA W TYM ZAKRESIE OBEJMOWAĆ POWINNY:**
 - stosowanie prawodawstwa w zakresie niedyskryminacji;
 - rządy państw i instytucje publiczne powinny odpowiadać za swoje działania przed społeczeństwem.

DOSTĘP DO WYSOKIEJ JAKOŚCI MIEJSC PRACY I RÓWNE SZANSE W DZIEDZINIE ZATRUDNIENIA

Priorytet nr 5

1. ISTNIEJE POTRZEBA OPRACOWANIA SYSTEMÓW WSPARCIA OPARTYCH NA KONCEPCJI „AKTYWNEJ INTEGRACJI”, OBEJMUJĄCYCH ODPOWIEDNIE WSPARCIE DOCHODÓW, UMOŻLIWIAJĄCE UZYSKANIE DOSTĘPU DO DOBRZYCH MIEJSC PRACY. WSPARCIE ZAPEWNIĆ NALEŻY POPRZECZ UPROSZCZENIE BIUROKRACJI I PRZEKAZYWANIE ZROZUMIAŁYCH INFORMACJI.
2. ISTNIEJE POTRZEBA ZAPEWNIENIA WYSOKIEJ JAKOŚCI SZKOLEŃ ZAWODOWYCH, ZARÓWNO PRACOWNIKOM, JAK I OSOBOM POSZUKUJĄCYM PRACY (OPŁACANYCH PRZECZ PRACODAWCÓW, REALIZOWANYCH W GODZINACH PRACY).
3. ISTNIEJE POTRZEBA WYELIMINOWANIA PRACY NISKOPŁATNEJ I NIEODPŁATNEJ. W TYM CELU RZĄDY PAŃSTW I INSTYTUCJE UNIJNE POWINNY WSPIERAĆ PRAWO PRACOWNIKÓW DO ODPOWIEDNIEGO WYNAGRODZENIA, ZAPEWNIAJĄCEGO GODNY POZIOM ŻYCIA, CO POZWOLI ZWALCZYĆ PROBLEMY TAKIE JAK WYZYSK PRACOWNIKÓW, WSPÓŁCZESNE FORMY NIEWOLNICTWA, CZY „PRZYMUSOWY WOLONTARIAT”.

„Agencje pośrednictwa pracy nie pomagają klientom w znalezieniu pracy; znajdują pracę w imieniu klientów”.

**Uczestnik spotkania
EAPN Wielka Brytania**

INFORMACJE KONTAKTOWE

Jeśli potrzebują Państwo dalszych informacji, prosimy o kontakt:
Magda Tancau - EAPN Biuro ds. uczestnictwa i rozwoju
magda.tancau@eapn.eu - 0032 (2) 226 58 50
Publikacje i działania EAPN mogą Państwo śledzić na stronie:
www.eapn.eu

Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN) jest niezależną siecią organizacji pozarządowych i grup zaangażowanych w walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Sieć powstała w 1990 r.

Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN) – Powielanie dozwolone pod warunkiem podania źródła. Luty 2020 r.

European Commission

*Niniejsza publikacja powstała dzięki wsparciu finansowemu Programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych „EaSI” (2014-2020 r.).
Dodatkowe informacje dostępne na stronie: <http://ec.europa.eu/social/easi>*

Ani Komisja Europejska, ani żadna osoba działająca w imieniu Komisji nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania informacji zawartych w niniejszej publikacji. Wykorzystywanie lub powielanie zdjęć i innych materiałów, co do których UE nie przysługują prawa autorskie, wymaga bezpośredniej zgody właściciela praw.

EAPN Fund

managed by the King Baudouin Foundation

European Commission